

Η όπερα έβρινε χωρίς φωνή

Υπάρχουν θέματα - πολιτιστικά - που δεν πρέπει να τα ξεχνάει ποτέ κανείς. Η δημιουργία και λειτουργία όπερας στην Θεσσαλονίκη είναι ένα από αυτά. Η Θεσσαλονίκη είναι μεγαλούπολη, είναι η δεύτερη πόλη μας από τις 12 χώρες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Δεν μπορεί να μην έχει όπερα. Το γεγονός ότι σαράντα χρόνια μετά το τέλος του πολέμου δεν έγινε δυνατό να λυθεί αυτό το θέμα, δείχνει την μισοκρή μας ένδοξα. Και δείχνει, βέβαια, και σήμερα, πόσο και το υπουργείο πολιτισμού (που έσπευσε να διαλύσει μία καλή αρχή που είχε γίνει) και ο δήμος που θέλει και προσπαθεί, αλλά δεν τα καταφέρνει, γιατί ρέγει περισσότερο προσοχή σε πολιτιστικά πράγματα λιγότερα σημαντικά, έχουν αποτύχει σ' αυτόν τον τομέα.

Κανείς ξένος δεν θα ρωτήσει αν κάνουν «Γιορτές Ανοιχτού Θεάτρου» ούτε θα μές κατηγορήσει, αν δεν τις κάνουν. Όλοι θα ρωτήσουν αν η Θεσσαλονίκη έχει όπερα, και παίρνοντας άρνητική απάντηση, θα σχηματίσουν κακή ιδέα για την πολιτιστική μας ανάπτυξη - όπως και γίνεται - ιδίως όταν συγκρίνουν με την Βουλγαρία, την Γιουγκοσλαβία, ακόμη και την μικρή Αθγόνα.

Εχωμε πολλές φορές άσφαλθεί μ' αυτό το θέμα. Δεν θα πάψουμε να ασχολούμεθα, όσο δεν λύνεται. Γιατί είναι θέμα ζωτικής καλλιτεχνικής σημασίας. Ο δήμος είναι μια παλαιά και από λίγων χρόνων και διαθέσει ένα πολύ σημαντικό ποσό, σημαντικά όχι για να οργανώσει όπερα, αλλά, έτσι, για να γίνουν μία ή δύο παραστάσεις τα χρόνια. Απειρία και δυσανεμία να καταφέρουν ούτε η προσοδεία είναι έτοιμη να αποτύχει. Κι ίσως φοιτεί και ο Έλληνας κάποιον τυπικών ανδρών που νομίζουν ότι πρέπει να ενεργήσουν μόνοι τους. Η λύση βρίσκεται στην συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Ένωση των Αθηνών, αν θέλαμε να κάνουμε όπερα μεγάλων έργων. Η στο ανάθεμα μικρών έργων, με τσιγκέτες δυνάμεις - αλλά μόνο μικρών και σε περιασμένη βάση.

Μόνο με συνεργασία λυρικής σκηνής, αθόμου, ΚΟΒΕ, κρατικής δράσης, με την άσκηση και τις δημοτικές χορωδίες, μπορεί να γίνει κάτι παρόμοιο. Κι ακόμη πρέπει να φανεί ένας άνθρωπος που να μπορεί να αναλάβει όλα αυτά την ευθύνη και να τη φέρει ο πέρας. Κάποτε ο Ευστάθιος τα κατάφερε, με λιγότερα χρήματα. Τώρα ποιος άνθρωπος; Γιατί είναι αθόμορο ότι κάποιος ή κάποιες άνθρωποι.

Να δημιουργηθεί ένα παλάτι

Για να δημιουργηθεί η όπερα και να αποκτηθεί κάποιο σε τοπικές δυνάμεις, πρέπει να υπάρξει υποδομή. Υπάρχει η ευθύνη της διοίκησης, υπάρχει η ευθύνη της χορωδίας, λείπουν οι σολίστ. Ας μη γελιόμαστε. Λείπουν από την πόλη μας, αυτοί δεν σημαίνει ότι δεν πρέπει να γίνει η όπερα. Θα φέρουμε τους σολίστ που χρειάζονται από αλλού, όπως, αλλωστε, κάνουν όλες οι όπερες του κόσμου. Ένα σωρό Έλληνες τραγουδούν στη Γερμανία και στην Αυστρία και αλλού - δεν τους διακρίνουν για να παρουν της πόλης τους - της χώρας τους. Έχουν μπόλικο μισθό από μας. Τους νοιάζει να κάνουν όπερα, όχι να διακρίνουν τους φίλους της τους συμπατριώτες τους. Το ίδιο πρέπει να κάνουν και μες, δεν είναι ούτε ντροπή, ούτε έλλειψη ενδιαφέροντος να τους δι-

Από τη νομική σχολή στη σκηνή Λαζόπουλος: «Η δική μου ιστορία στο θέατρο είναι... «παρά φύσιν»

Το θεατρικό κατεστημένο φυλάγει το «τίποτα» και διαιώνίζει το «κάτι»

Πτυχιούχος της νομικής, με μεταπτυχιακές σπουδές στο πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Δεν πήγε σε κομιά δραματική σχολή, δεν είχε δει ποτέ του την επιθεώρηση, στις παλιές καλές μέρες της, έχει γίνει, μέσα σε διάστημα μιας πενταετίας και κάτι ένας από τους πιο σημαντικούς συγγραφείς έργων επιθεώρησης κι ένας από τους πιο δημοφιλείς ηθοποιούς της. Είναι ο Λάκης Λαζόπουλος, που αυτόν τον καιρό βρίσκεται στη Θεσσαλονίκη -το όνομά του είναι τελευταίο στις ρεκλάμες του θέατρου- και που ετοιμάζεται για μία «Λυσιστράτη» με τον Βουτινά.

Εντυπωσιακό ξεκίνημα στη σκηνή, όνεται συνέχεια. Αλλά, κυρίως, στέλνουμε φιλοδοξίες για κάτι καλύτερο. Ο Λαζόπουλος, ο «βλάχος», μιλάει με αυτοπεποίθηση, με πάθος, με κοφτές λέξεις για το μέλλον του ή για το μέλλον του θεάτρου. Αυτή την έντονη δίνει όταν κουβεντιάσεις μαζί του, όταν του ζητάς να σου πει τη γνώμη του για τα θεατρικά μας πράγματα. Η ουσιώστασή μας ξεκίνησε από το δικό του χώρο. Το πρώτο που τον ρώτησαμε ήταν:

—Ποιές διαφορές έχει η σημερινή επιθεώρηση από την παλιά; —Δεν είχε δει ποτέ επιθεώρηση. Εγγραφα ότι είχα σαν αίσθηση. Πρώτα έγραφα και ύστερα έπαισα στην επιθεώρηση. Ξάν ήθελα όλη σχέση μόνο με την παλιά επιθεώρηση. Οι παλιοί ηθοποιοί είχαν αυθορμητισμό και αλήθεια -πέρα, βέβαια, από το ταλέντο. Αυτά είναι και τα δικά μου προσόντα σαν ηθοποιός, αυτά διασέτω. Όσο για τη διαφορά ανάμεσα στις δύο επιθεωρήσεις την παλιά κι αυτή που κάνουμε εμείς, νομίζω ότι τα κείμενα στη σημερινή επιθεώρηση έχουν ξεπεράσει την μπαλαροφία ή τη φάρσα κι έχουν προχωρήσει σε μια πιο σοβαρή και αληθινή αίσθηση. Η παλιά επιθεώρηση, στην εξέλιξη της, είναι αυτό το χάλι που βρίσκουμε σήμερα, στις άλλες επιθεωρήσεις.

—Δεν κρίνεται, λοιπόν, ότι ο Λαζόπουλος πιστεύει ότι και σήμερα έχουμε δύο είδη επιθεώρησης;

—Ναι, είναι ή μία που συντηρείται από τους παλιούς ηθοποιούς και που συντηρεί τους ηθοποιούς αυτούς και αυτή που πιστεύει ότι η επιθεώρηση είναι ένα έργο, όπου μετέχουμε όχι με την ώρα, αλλά με τα κείμενα. Στη δική μου την περίπτωση (τη δεύτερη, δηλαδή) έχει καταργηθεί η ανεκδοτολογία. Στις άλλες επιθεωρήσεις άκουσ ανέκδοτα, ιστορίες που είναι άσχετα με το

αριθμό, αλλά ποτέ κάτω από τις ίδιες συνθήκες. Η δική μου ιστορία στο θέατρο είναι «παρά φύσιν». Ξύπνησαν ένα πρωί και με θρήνησαν κάθονται στο σάβανο. Γιατί το θεατρικό κατεστημένο σήμερα φυλάγει το τίποτα και διαιώνίζει το κάτι. Ένα μισόκιμα σήμερα πρέπει να γίνεται με νέους ανθρώπους που τραγουδούν, χορεύουν, είναι ηθοποιοί, έχουν πάθος. Δεν μπορεί, πόνως, να γίνεται με τον τρόπο παύ

Λάκης Λαζόπουλος: επιτυχημένος συγγραφέας και ηθοποιός της νέας επιθεώρησης

γίνεσαι σήμερα, με ηθοποιούς που αερόνται η κατεβάζουν όλες τις νότες των τραγουδιών. Δεν θα έπρεπε να γράφεται κριτική ή αυτά τα πράγματα -είναι εκτός λόγου. Από τη στιγμή που δεν μπαίνουν νέες, δεν αναμένονται τίποτα στο θέατρο. Όταν το θέατρο αναπνεύει από τα ίδια χρώματα συνέχεια, κάποια ώρα θα τελειώσει ο αέρας. Δεν γίνεται αλ-

θεωρούν ότι είναι ζώα. Και να ξερω ότι είμαστε στο 1986. Δεν είναι εύκολα αυτά. Είναι τα πιο δύσκολα. Δεν είναι καθόλου εύκολη η επιθεώρηση. Είναι δέκα έργα στην τιμή του ενός.

—Και τώρα, Λυσιστράτη. Όπως είναι γνωστό, ο Λαζόπουλος θα ανεβάσει τη Λυσιστράτη με οκτώ νέους άνδρες. Βουτινά, που ήδη έχει ασηνοθετήσει την κωμωδία του Αριστοφάνη στο

μας, με τη νέα φουρνιά που θύγει, που έχει άλλες απαιτήσεις κι άλλη αίσθηση, λέει ο Λαζόπουλος. Οι θραδικές ποιημάτων και τα φιλολογικά τοαγία έχουν τελειώσει. Και από την άλλη, από τη στιγμή που κάποια ταλέντα ασχολούνται μ' αυτό, θα παρασβεί κάτι με τις καλύτερες προϋποθέσεις.

Και ακόμη ο Λαζόπουλος αποκαλύπτει τους λόγους που τον ώθησαν να ανεβάσει αυτή την αριστοφανική κωμωδία.

—Βέβαια, η «Λυσιστράτη» είναι ένα έργο που ήθελα να παίξω, γιατί πιστεύω ότι έχει τεράστια σχέση με τη σημερία (και πιστεύω πως αί «Εκκλησιούσας» πρέπει να είναι το δεύτερο), αλλά βέβαια, δεν κρύβω και το ότι στην κλασική παράσταση είναι η Βουγιουκλάκη, έχει παίξει έναν επιπλέον ρόλο σ' αυτή μου την άποψη. Γιατί, όταν έπαισα πρώτα, με την τέχνη σου έχεις αποκομίσει τον κόσμο, πρέπει να γνωρίζεις ότι δεν θα είναι το ίδιο όταν πώς να παίξεις ένα έργο που εναντιώνεται σ' αυτό που κάνεις. Η Λυσιστράτη είναι πρόσωπο που εναντιώνεται στη Βουγιουκλάκη, όχι σαν άτομο (γιατί σαν άτομο τη γνωρίζω αρκετά, έχει χιούμορ, δουλεύει σκληρά, κι αυτό που έχει πετύχει δεν τόν πέτυχε τυχαία). Η Βουγιουκλάκη δικαιούται να παίει στην επιθεώρηση, αυτό είναι αθόμορο. Αλλά, αν θέλει να είναι εντάξει, πρέπει να πει «συγγνώμη που σας αποκομίσα, τώρα πάμε για κάτι απούδα». Δεν έχω τίποτα με την ίδια ή την παράσταση. Εχω μ' αυτό που αντιπροσωπεύει, δηλαδή δεν ανήκει στο αυτό κοινό της. Δεν κατηγορώ αυτούς που είναι το κοινό της. Γι' αυτό και έχω ένα λόγο περισσότερο να είμαι κάτω από αυτό το πρόσωπο για τις δύο παραστάσεις. Είναι δύο άποψεις. Γι' αυτό τον κόσμο που κοιμάται, όσο αυτό που γίνεται δημιουργία θεατρικό ενδιαφέρον κι ίσως γίνει αφορμή να ξεκινήσει μια νέα θεατρική ιστορία, όπου θα μπορούν πολλοί νέοι άνθρωποι και όπου η νέα άποψη θα γίνει στο φως. Δεν μπορούν όλα να γίνουν με την άποψη. Αυτά είναι τα πολύ έντονα που φέρνει η νέα γενιά. Αν έσεις νομίζετε ότι είναι έτσι, έμεις νομίζουμε ότι είναι έτσι. Πιστεύω ότι συγκρούονται δύο γενιές. Η παλιά γενιά είναι μια ένδοξη, που δεν μπορεί να επαναληφθεί άσος έλνου-

Η Μία Φάρρου και ο Μάικλ Καλίν στο νέο φιλμ του Γούντου Άλλεν.

«Η Άννα και οι αδελφές της» Το καινούριο φιλμ του Γούντου Άλλεν

Κωμωδίες και δράματα μέσα σε μια οικογένεια

Πάντα υπάρχει ενδιαφέρον για κάθε καινούρια ταινία του Γούντου Άλλεν, ο οποίος με τις συνεχείς επιτυχίες του, έχει πιά τη δυνατότητα να γυρίζει τουλάχιστον μία ταινία κάθε χρόνο.

Τελευταίο του φιλμ το «Η Άννα και οι αδελφές της» που ήδη έχει γυριστεί και ετοιμάζεται για να προβληθεί τον προσεχή χειμώνα. Όταν τόν ρώτησαν γιατί γύρισε αυτή την ταινία ο Γούντου Άλλεν απάντησε:

—Ήθελα να κάνω κάτι που να έχει σχέση με τις οικογένειες. Πάντα με ενδιαφέρουν δύο ερωτήματα, βασικά γύρω από τη ζωή. Το ένα είναι ότι, αφού σφάξω ή ζωή δεν έχει νόημα, τότε γιατί τη ζούμε; Το άλλο είναι τι συμβαίνει σ' έναν άνδρα όταν έχει άρρωστος θάψει μέσα στην ίδια την οικογένεια της γυναίκας του, ως πούμε για την αδελφή της γυναίκας του. Με την ιστορία που δημιουργώ στην καινούρια μου ταινία, μου δίνεται η δυνατότητα να διερευνήσω αυτά τα ερωτήματα.

Αναφερόμενος στις δυσκολίες που έχει συναντήσει στις άρχες της καριέρας του είπε ότι κάποτε έγραψε για την ητλησμένη της Νόας Υόρκης κωμική σκέτις. Όπως λέει ο ίδιος τόν πληρώσαν ένα δολάριο τη σελίδα και τότε πίστευε πως είχε κάνει την τύχη του. Κάποια μέρα ο παραγωγός του που είχε κάνει μια ιστορία που είχε γράψει δεν ήταν καθόλου κωμική. Το Άλλεν επέμεινε ότι είναι και έδωσαν 150 δολάρια στοίχημα. Όταν παίχτηκε το έπαισοδό γελοώσε άκουσ ο κόσμος και ο παραγωγός άναγνώρισε ότι είχε χάσει. Ο Άλλεν πιστεύει ότι από τότε καθιερώθηκε και σαν συγγραφέας κωμωδιών αλλά και σαν κωμικός.

Τόν ρώτησαν ποιος είναι ο στόχος της ταινίας του «Η Άννα και οι αδελφές της». Και έδεικναι απάντησε: «Σήμερα μου είναι τα συνδυασμένα ξεκαρδιστικά κωμωδία με μια παιδεία κωμωδία που δημιουργείται μέσα στην οικογένεια και έτσι να κάνει το κοινό να κλαίει και να γελάει είτε το θέλει είτε όχι». Πρωταγωνιστής στο καινούριο φιλμ του Γούντου Άλλεν είναι ένα μεγάλο όνομα του σημερινού κινηματογράφου. Τόν βασικό ανδρικό ρόλο παίζει ο Μάικλ Καλίν (ο οποίος πιστεύει ότι ο Άλλεν είναι μια πραγματική ιδιοφυΐα. Όπως δήλωσε ο ηθοποιός, είναι ένδοξοισαμένος που μετھے σ' ένα φιλμ που από η μια μεριά δημιουργήσε ο Γούντου Άλλεν και από την άλλη παίζουν σ' αυτή η Μία Φάρρου αλλά και η μητέρα της Μάρνη Ο' Σάλλιβαν, που ήταν γνωστή σαν η δημοφιλής παρτενάρ του Τάρζαν πριν τόν πόλεμο. Ο Καλίν αποκαλύπτει ότι όταν ήταν παιδί, άνηκε σ' εκείνους που έβλεπε όλες τις ταινίες του βασικά της ζούγκλες.

Όπως αναφέρθηκε το βασικό γυναικείο ρόλο, παίζει η Μία Φάρρου, τακτική πρωταγωνίστρια του Άλλεν. Η Μία Φάρρου, μιλώντας για το καινούριο φιλμ και για τη συμμετοχή της σ' αυτό δήλωσε:

—Τά να παίξω στις ταινίες του Άλλεν είναι κάτι που κάθε ηθοποιός θα θέ-

